

**Działaj
lokalnie**

Tomasz Schimanek¹

Informacje o ułatwieniach dla organizacji pozarządowych i innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego w okresie epidemii COVID-19

wersja druga, stan na 22 kwietnia 2020 roku

[Pierwsza wersja informatora o ułatwieniach dla organizacji pozarządowych i innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego w okresie epidemii COVID-19](#) opublikowana została 8 kwietnia. 18 kwietnia weszła w życie [ustawa z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2](#), zwana tarczą antykryzysową 2.0. W jej ramach pojawiły się nowe ułatwienia, stąd konieczność przygotowania drugiej, zaktualizowanej wersji informatora.

Przepisy dotyczące stanu epidemii będą nadal ulegać zmianie, stąd konieczne jest śledzenie na bieżąco przyjmowanych ustaw i rozporządzeń, aby wiedzieć jakie nowe ułatwienia będą się w nich pojawiać. Wszystkie akty prawne związane ze stanem epidemii publikowane są na bieżąco w [Dzienniku Ustaw](#).

W opisie poszczególnych rozwiązań użyłem następujących określeń:

- **ustawa marcowa**, czyli [ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych](#), zmieniona przez [ustawę z dnia 31 marca 2020 roku o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych](#)

¹ Tomasz Schimanek jest ekspertem ds. organizacji pozarządowych i programów społecznych Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce

[oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw](#) (zwaną tarczą antykryzysową 1.0)

- **ustawa o tarczy antykryzysowej 2.0**, czyli ustawa z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, która także zmieniała ustawę marcową.

Informator zawiera zestawienie rozwiązań prawnych, z których mogą korzystać organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego. Część z tych rozwiązań jest dość ogólnie opisana w ustawach, dlatego, aby z nich skorzystać, warto wcześniej skontaktować się z instytucjami odpowiedzialnymi za ich stosowanie, na przykład urzędami pracy, Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych czy Zakładem Ubezpieczeń Społecznych. Większość z tych instytucji informuje o procedurze korzystania z różnych form wsparcia na swoich stronach internetowych, niektóre uruchomiły infolinie dotyczące tylko rozwiązań związanych z tarczą antykryzysową.

Rozwiązania adresowane do organizacji pozarządowych

➔ Bezpośrednie zlecenie zadań mających na celu przeciwdziałanie epidemii

Organy administracji publicznej w okresie stanu epidemii mogą zlecać organizacjom pozarządowym, spółdzielniom socjalnym, spółkom non-profit oraz innym podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie realizację zadań publicznych w celu przeciwdziałania COVID-19 z **pominięciem otwartego konkursu ofert**. Możliwość ta dotyczy zarówno administracji rządowej, jak i samorządowej. Oznacza to, że tego rodzaju zadania mogą być bezpośrednio zlecane organizacjom pozarządowym, bez konieczności organizowania konkursu. **Należy zwrócić uwagę, że zadanie musi mieć na celu przeciwdziałanie epidemii, a nie jej skutkom.** Zastosowanie tego rozwiązania nie jest obligatoryjne i należy do decyzji organów administracji publicznej, w przypadku samorządów, do organów wykonawczych, czyli Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów, Zarządów Powiatu i Zarządów Województw. Zastosowanie tego rozwiązania pozwala szybko uruchomić działania organizacji pozarządowych niezbędne dla przeciwdziałania epidemii (podstawa prawna: art. 15zzm ustawy marcowej).

➔ Zmiana terminu i zasad rozliczania zadania publicznego

Organ zlecający zadanie ma prawo **przedłużyć termin na złożenie sprawozdania z wykonania zleconego organizacji zadania publicznego oraz termin rozliczenia udzielonej na jego realizację dotacji. Może także uznać za uzasadnione wydatki poniesione na sfinansowanie działań realizowanych w ramach zleconego zadania publicznego, które zostały odwołane w następstwie okoliczności związanych z obowiązywaniem stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.** W takim przypadku niewykonanie planu działań lub nieosiągnięcie rezultatów

założonych w umowie, na podstawie której zlecono realizację zadania publicznego, **nie może skutkować uznaniem dotacji na realizację zadania publicznego w tej części za wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem**, pobraną nienależnie lub w nadmiernej wysokości i podlegającą zwrotowi.

To bardzo ważny dla wielu organizacji instrument, tym bardziej, że zlecający ma dużą swobodę w jego stosowaniu, na przykład w określaniu nowych terminów sprawozdań i rozliczeń. Z drugiej strony od woli zamawiającego zależy, czy skorzysta z tej możliwości. Dlatego inicjatywa w zakresie wykorzystywania tego uprawnienia leży po stronie samych organizacji pozarządowych, które powinny przedstawiać zleceniodawcom zadań uzasadnione propozycje niezbędnych zmian w zakresie realizacji zleconych zadań publicznych (podstawa prawna: art. 15zzl ustawy marcowej).

➔ **Możliwość zmian umów o realizację zadania publicznego**

Strony umowy o realizację zadania publicznego mają obowiązek niezwłocznego, wzajemnego informowania się o wpływie okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19 na należyte wykonanie umowy. Sposobem informowania są przekazywane wzajemnie oświadczenia, w których uwzględnia się w szczególności:

- liczbę i stanowiska osób, które uczestniczą lub mogłyby uczestniczyć w realizacji umowy, a jednocześnie podlegają obowiązkowej hospitalizacji, obowiązkowej kwarantannie lub nadzorowi epidemiologicznemu, są zwolnione od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem lub skierowania do pracy przy zwalczaniu epidemii w drodze decyzji administracyjnej,
- decyzje wydane przez Głównego Inspektora Sanitarnego lub działającego z jego upoważnienia państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego, nakładające na stronę umowy obowiązek podjęcia określonych czynności,
- polecenia lub decyzje wydane przez wojewodów, ministra zdrowia lub Prezesa Rady Ministrów, związane z przeciwdziałaniem COVID-19,
- wstrzymanie dostaw produktów, komponentów produktu lub materiałów, trudności w dostępie do sprzętu lub trudności w realizacji usług transportowych,
- brak możliwości realizacji poszczególnych działań określonych umową.

Strony umowy mogą na tej podstawie dokonać aktualizacji umowy, w tym zmienić:

- termin wykonania umowy lub jej części, lub czasowo zawiesić wykonywanie umowy albo jej części,
- sposób wykonywania umowy lub jej części,
- zakres wykonania umowy lub jej części.
(podstawa prawna: art. 15zzzzzb ustawy marcowej).

➔ **Możliwość zdalnego podejmowania decyzji**

Posiedzenia statutowych organów **stowarzyszeń i fundacji** mogą odbywać się zdalnie pod warunkiem, m.in. uprzedniego poinformowania wszystkich ich członków o sposobie przeprowadzenia posiedzenia oraz zapewnienia możliwości komunikacji uczestników posiedzenia w czasie rzeczywistym. Możliwe jest także podejmowanie decyzji w formie głosowania obiegowego z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej pod warunkiem udokumentowanej zgody członków władz na takie rozwiązanie (podstawa prawna: art. 5 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach, zmieniony art. 16 ustawy o tarczy antykryzysowej 2.0 oraz art. 10 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach, zmieniony art. 18 ustawy o tarczy antykryzysowej 2.0).

Analogiczne zmiany dotyczą spółek prawa handlowego, w tym non-profit, banków spółdzielczych oraz spółdzielni, w tym spółdzielni socjalnych (zmiany odpowiednio w: art. 29, art. 30 i art. 15 ustawy o tarczy antykryzysowej 2.0).

➔ **Zwolnienie ze składek ZUS**

Organizacje, które przed 1 kwietnia 2020 roku zgłosiły do ubezpieczeń społecznych mniej niż 10 ubezpieczonych, są **zwolnione z obowiązku opłacenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne, na Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych lub Fundusz Emerytur Pomostowych, należnych za okres od dnia 1 marca 2020 r. do dnia 31 maja 2020 roku.**

Aby skorzystać z tego zwolnienia należy najpóźniej do 30 czerwca złożyć do ZUS odpowiedni wniosek wraz z oświadczeniem o pomocy publicznej. Można to zrobić papierowo (za pośrednictwem poczty lub osobiście do skrzynki na korespondencję w oddziale ZUS) albo elektronicznie, w tym przez portal PUE ZUS. Formularze wniosku i oświadczenia wraz z instrukcją ich wypełnienia znajdują się na stronie internetowej [ZUS](#).

Podmioty, w tym organizacje pozarządowe, zatrudniające od 10 do 49 pracowników mogą liczyć na zwolnienie z połowy wysokości składek. Nie dotyczy to spółdzielni socjalnych, które niezależnie od liczby zatrudnionych mogą otrzymać zwolnienie ze składek w pełnej wysokości (podstawa prawna: art. 31zo - art. 31zu ustawy marcowej).

➔ **Dofinansowanie wynagrodzeń osób zatrudnionych**

Starosta może przyznać organizacji pozarządowej lub innemu podmiotowi prowadzącemu działalność pożytku publicznego dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne. Dofinansowanie dotyczy zarówno pracowników etatowych, jak i osób zatrudnionych na umowy cywilnoprawne.

Dofinansowanie może być przyznane tylko w przypadku spadku przychodów z działalności statutowej w następstwie wystąpienia COVID-19. Przez spadek przychodów z działalności statutowej rozumie się zmniejszenie przychodów z tej działalności obliczone jako stosunek

łącznych przychodów z działalności statutowej w ciągu dowolnie wskazanych dwóch kolejnych miesięcy kalendarzowych, przypadających w okresie po dniu 1 stycznia 2020 roku do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku o przyznanie dofinansowania, w porównaniu do łącznych przychodów z działalności statutowej z analogicznych dwóch kolejnych miesięcy kalendarzowych roku poprzedniego.

W zależności od procentowej skali tego spadku, Starosta przyznaje dofinansowanie w określonej wysokości:

Poziom spadku przychodów	Maksymalny poziom dofinansowanie
Co najmniej 30%, ale mniej niż 50%	W wysokości nieprzekraczającej kwoty stanowiącej sumę 50% wynagrodzeń poszczególnych pracowników objętych wnioskiem o dofinansowanie wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne należnymi od tych wynagrodzeń, jednak nie więcej niż 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia, powiększonego o składki na ubezpieczenia społeczne od pracodawcy, w odniesieniu do każdego pracownika.
Co najmniej 50%, ale mniej niż 80%	W wysokości nieprzekraczającej kwoty stanowiącej sumę 70% wynagrodzeń poszczególnych pracowników objętych wnioskiem o dofinansowanie wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne należnymi od tych wynagrodzeń, jednak nie więcej niż 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia, powiększonego o składki na ubezpieczenia społeczne od pracodawcy, w odniesieniu do każdego pracownika
Co najmniej 80%	W wysokości nieprzekraczającej kwoty stanowiącej sumę 90% wynagrodzeń poszczególnych pracowników objętych wnioskiem o dofinansowanie wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne należnymi od tych wynagrodzeń, jednak nie więcej niż 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia, powiększonego o składki na ubezpieczenia społeczne od pracodawcy, w odniesieniu do każdego pracownika.

Dodatkowym warunkiem przyznania dofinansowania jest brak zaległości w ZUS i urzędzie skarbowym. Dofinansowanie może być przyznane na okres maksymalnie 3 miesięcy i nie może dotyczyć wynagrodzeń, które zostały sfinansowane lub będą sfinansowane ze środków publicznych.

Organizacja, która otrzymała dofinansowanie jest zobowiązana do utrzymania w zatrudnieniu pracowników nim objętych przez cały okres dofinansowania. Jeżeli ten warunek nie zostanie dotrzymany, to organizacja zwraca dofinansowanie bez odsetek proporcjonalnie do okresu nieutrzymania w zatrudnieniu pracownika, w terminie 30 dni od dnia doręczenia wezwania Starosty.

Wniosek o dofinansowanie składa do Powiatowego Urzędu Pracy właściwego ze względu na siedzibę wnioskodawcy w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia naboru przez dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy (podstawa prawna: art. 15z ustawy marcowej).

➔ **Wydłużenie terminu rozliczenia podatku CIT**

Organizacje pozarządowe w 2020 roku mają **wydłużony do 31 lipca termin rozliczenia podatku dochodowego od osób prawnych (CIT)** za 2019 rok (podstawa prawna: [rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 marca 2020 r. w sprawie przedłużenia terminu do złożenia zeznania o wysokości dochodu osiągniętego /straty poniesionej/ i wpłaty należnego podatku przez podatników podatku dochodowego od osób prawnych](#)).

➔ **Wydłużenie terminów sporządzania i zatwierdzania sprawozdań finansowych**

Wydłużony został termin na sporządzenie sprawozdań finansowych za 2019 rok przez organizacje pozarządowe. **Sprawozdania finansowe muszą być sporządzone do końca czerwca, a zatwierdzone do końca września 2020 roku** (podstawa prawna: [rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie określenia innych terminów wypełniania obowiązków w zakresie ewidencji oraz w zakresie sporządzenia, zatwierdzenia, udostępnienia i przekazania do właściwego rejestru, jednostki lub organu sprawozdań lub informacji](#)).

➔ **Zwolnienie z opłat audiowizualnych i abonamentu radiowo-telewizyjnego**

W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii od organizacji pozarządowych **nie są pobierane wynagrodzenia dla organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, typu ZAIKS, ZASP czy ZPAF oraz opłaty abonamentowe radiowe i telewizyjne**, pod warunkiem, że organizacja przed 8 marca 2020 roku miała obowiązek ponoszenia tych opłat i nie ma w tym zakresie zaległości (podstawa prawna: art. 15l ustawy marcowej).

➔ **Możliwość zwolnienia z podatku od nieruchomości lub przedłużenia płatności**

Rada gminy może wprowadzić, w drodze uchwały, za część roku 2020, **zwolnienia z podatku od nieruchomości**: gruntów, budynków i budowli związanych z prowadzeniem działalności organizacji pozarządowych i podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z epidemią (podstawa prawna: art. 15p ustawy marcowej).

Rada gminy może **przedłużyć**, w drodze uchwały, organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z epidemią, terminy płatności rat podatku od nieruchomości, płatnych w kwietniu, maju i czerwcu 2020 roku, nie dłużej niż do dnia 30 września 2020 roku (podstawa prawna: art. 15q ustawy marcowej).

➔ **Możliwość zmian warunków kredytów bankowych**

Możliwość **zmiany terminów i warunków spłaty kredytów bankowych** udzielonych przed dniem 8 marca 2020 roku organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, a także przedsiębiorcom, o ile jest to uzasadnione oceną sytuacji kredytobiorcy przez bank (Podstawa prawna: art. 31f ustawy marcowej).

Inne rozwiązania, z których mogą skorzystać niektóre rodzaje organizacji pozarządowych

➔ **Podmioty zatrudniające pracowników, w tym organizacje pozarządowe**, mogą skorzystać z ułatwień dla pracodawców. Należą do nich, obok wspomnianej wcześniej możliwości ubiegania się o zwolnienie z obowiązku płacenia składek, także:

- możliwość ubiegania się w ZUS o odroczenie płatności składek na ubezpieczenia społeczne przez 3 miesiące, pod warunkiem zatrudniania minimum 10 pracowników (podstawa prawna: ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych),
- możliwość ubiegania się w ZUS o umorzenie niezapłaconych składek z uwagi na trudną sytuację pracodawcy (podstawa prawna: ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych),
- możliwość ubiegania się o odroczenie terminu płatności lub rozłożenie na raty należności z tytułu składek, należnych od stycznia 2020 roku (podstawa prawna: art. 15zb ustawy marcowej oraz art. 29 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych).

➔ **Podmioty prowadzące działalność gospodarczą, w tym organizacje pozarządowe**, mogą ubiegać się o skorzystanie z ułatwień skierowanych do przedsiębiorców. Są to m.in.:

- analogiczna jak w przypadku działalności statutowej możliwość ubiegania się u Starosty o **dofinansowanie wynagrodzeń osób zatrudnionych**, ale w ramach działalności gospodarczej (podstawa prawna: art. 15zbb ustawy marcowej),
- możliwość ubiegania się w Wojewódzkim Urzędzie Pracy o przyznanie **świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy**, o wypłatę ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych świadczeń na **dofinansowanie wynagrodzenia pracowników objętych przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy**, w następstwie wystąpienia COVID-19 przez każdego przedsiębiorcę, u którego wystąpił spadek obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19 (art. 15g ustawy marcowej),

- możliwość ubiegania się u Starosty, poprzez Powiatowy Urząd Pracy, o przyznanie **pożyczki obrotowej** w maksymalnej wysokości 5 tys. złotych. Pożyczka wraz z odsetkami podlega umorzeniu, pod warunkiem, że przedsiębiorca przez okres 3 miesięcy od dnia udzielenia pożyczki nie zmniejszy stanu zatrudnienia w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy w stosunku do stanu zatrudnienia na dzień 29 lutego 2020 roku (podstawa prawna: art. 15zdz ustawy marcowej).
- ➔ **Organizacje prowadzące działalność gospodarczą** mogą również, podobnie jak inni przedsiębiorcy, ubiegać się o rządowe wsparcie finansowe:
- zwrotne, np. w formie pożyczek, poręczeń, gwarancji dla podmiotów, które mają problemy z prowadzeniem działalności gospodarczej wywołane stanem epidemii. Wysokość i warunki wsparcia są indywidualnie dostosowywane do sytuacji przedsiębiorcy. Wsparcie przeznaczone jest na działania służące rozwiązaniu problemów i ustabilizowaniu sytuacji ekonomicznej przedsiębiorcy. Wnioski o wsparcie należy kierować do **Agencji Rozwoju Przemysłu**, która ma 14 dni na ich rozpatrzenie, z możliwością przedłużenia w sytuacji dużej liczby wniosków. Szczegółowe informacje wraz ze wzorem wniosku o wsparcie znajdują się na stronie internetowej [Agencji Rozwoju Przemysłu](#) (podstawa prawna: art. 2-12 ustawy o tarczy antykrzysowej 2.0),
 - subwencje dla przedsiębiorców przeznaczone na ustabilizowanie prowadzonej działalności. Subwencja do wysokości 75% nie będzie musiała być zwracana, o ile przedsiębiorca będzie prowadził działalność przez rok od jej przyznania i utrzyma poziom zatrudnienia. Subwencje będą przyznawane w ramach programu **Tarcza Finansowa**, który obsługuje [Polski Fundusz Rozwoju](#). Wsparcie adresowane jest do mikro, małych, średnich i dużych firm (podstawa prawna: art. 21a ustawy z dnia 4 lipca 2019 roku o systemie instytucji rozwoju).
- ➔ **Osoby zatrudnione na umowy cywilnoprawne, w tym przez organizacje pozarządowe**, mogą ubiegać się o **świadczenie postojowe**, w sytuacji przestoju wywołanego epidemią. Odpowiada ono 80% minimalnego wynagrodzenia lub sumie wynagrodzeń z umów cywilnoprawnych, jeżeli ta suma w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym złożony został wniosek o świadczenie postojowe wynosi mniej niż 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2020 roku. Warunkiem jest zawarcie umowy cywilnoprawnej przed 1 kwietnia 2020 roku. Świadczenie może być wypłacane przez trzy kolejne miesiące. Z wnioskiem o świadczenie do ZUS występuje zleceniodawca (podstawa prawna: art. 15zq - art. 15za ustawy marcowej).
- ➔ **Organizacje pożytku publicznego** mają dodatkowy czas na przekonanie podatników do przekazania im odpisu 1%. Okres na złożenie zeznania o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) za 2019 r. oraz wpłacenie należnego podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) **został wydłużony do 31 maja 2020 roku**. To ułatwienie dla podatników,

ale niestety może mieć skutek w postaci przesunięcia się w czasie przekazania organizacjom pożytku publicznego środków z odpisu 1%. (podstawa prawna: art. 15zzj ustawy marcowej). Do 31 maja włącznie wydłużony został również czas na składania oświadczeń dotyczących przekazania 1% przez emerytów i rencistów (podstawa prawna: art. 52v ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych dodany art. 19 ustawy o tarczy antykryzysowej 2.0).

Organizacje pożytku publicznego mogą mieć również **wydłużony czas na publikację sprawozdań finansowych i merytorycznych** na stronie Narodowego Instytutu Wolności. Zdecyduje o tym Przewodniczący Komitetu ds. Pożytku Publicznego w drodze rozporządzenia (podstawa prawna: art. 15zzzzzz ustawy marcowej).

➔ **Organizacje prowadzące działalność artystyczną i kulturalną**, podobnie jak inne osoby fizyczne i prawne, mogą liczyć na **dofinansowanie przeznaczone na dostosowanie swoich działań do obecnych warunków**. Wsparcie nie dotyczy wszystkich, aby je uzyskać muszą być spełnione następujące warunki:

- działalność twórcza lub artystyczna nie może być kontynuowana w dotychczasowej formie w okresie obowiązywania stanu epidemii,
- działalność jest objęta mecenatem państwa lub
- działalność polega na produkcji audiowizualnej, a dofinansowanie przyznawane jest na dofinansowanie wydatków na zmianę formy upowszechniania działalności twórczej i artystycznej.

Wsparcie jest przyznawane przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego lub wskazane przez niego instytucje w ramach programów realizowanych przez Ministra. Wsparcie ma formę stypendiów (osoby fizyczne) oraz dotacji (osoby prawne). Maksymalna wysokość wsparcia finansowego udzielanego w formie stypendium nie może przekroczyć miesięcznie trzykrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za rok poprzedni (4918,17 złotych). W przypadku dotacji celowej nie może przekroczyć 100% wydatków na zmianę formy upowszechniania działalności twórczej i artystycznej (podstawa prawna: art. 15m ustawy marcowej oraz rozporządzenie [Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 kwietnia 2020 roku w sprawie wsparcia finansowego dla osób fizycznych, osób prawnych lub jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej na zmianę formy upowszechniania działalności twórczej lub artystycznej w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii](#)).

➔ **Podmioty prowadzące instytucje reintegracji społeczno-zawodowej, w tym organizacje pozarządowe**, mogą także korzystać z dodatkowego wsparcia:

- podmiot prowadzący **zakład aktywności zawodowej** może ubiegać się o rekompensatę wypłaconego wynagrodzenia pracownikom niepełnosprawnym pokrywanego ze środków pochodzących z działalności wytwórczej lub usługowej zakładu aktywności

zawodowej lub innych źródeł, w części proporcjonalnej do występującej w danym miesiącu liczby dni przestoju w działalności zakładu lub zmniejszenia przychodu z tej działalności w związku z epidemią (podstawa prawna: art. 15a ustawy marcowej),

- w przypadku zawieszenia na skutek epidemii działalności **warsztatu terapii zajęciowej** wsparcie kosztów uczestnictwa w warsztacie z PFRON nie ulega obniżeniu (podstawa prawna: art. 15b ustawy marcowej),
- działalność **centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej** może zostać zawieszona przez wojewodę na czas oznaczony. W takiej sytuacji dofinansowanie tej działalności nie ulega zmianie w związku z zawieszeniem zajęć, a uczestnikowi centrum integracji społecznej przysługuje świadczenie integracyjne w pełnej wysokości (podstawa prawna: art. 15c ustawy marcowej).

➔ **Organizacje pozarządowe realizujące projekty finansowane ze środków strukturalnych Unii Europejskiej**, podobnie jak inni beneficjenci tych funduszy, mogą liczyć na dodatkowe ułatwienia.

Kluczowe rozwiązania dotyczące beneficjentów środków strukturalnych Unii Europejskiej zostały zaproponowane w projekcie ustawy o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19 w 2020 roku, która jest procedowana w parlamencie. Ale Instytucja Zarządzająca funduszami unijnymi sformułowała wskazówki umożliwiające wykorzystanie obecnych rozwiązań prawnych do wsparcia beneficjentów programów operacyjnych finansowanych ze środków europejskich, wśród których są także organizacje pozarządowe. Dotyczy to na przykład możliwości:

- niestosowania zasady konkurencyjności przy udzielaniu zamówień wymagających natychmiastowej realizacji, niezbędnych do przeciwdziałania skutkom COVID-19,
- kwalifikowania wydatków związanych z odwoływanymi w związku z zagrożeniem koronawirusem wizyt zagranicznych i krajowych, szkoleń, konferencji, spotkań, pod warunkiem zaciągnięcia przez beneficjenta zobowiązań związanych z tymi wydarzeniami przed 11.03.2020,
- możliwość wydłużenia terminu zakończenia naboru wniosków w ogłoszonych konkursach dotacyjnych,
- możliwość aneksowania umowy w celu wydłużenia terminów składania wniosków o płatność i/lub w celu zmiany terminu zakończenia projektu, o ile wystąpiły opóźnienia w jego realizacji spowodowane stanem epidemii,
- w przypadku ostatecznych odbiorców projektów, którym w ramach projektu przyznano dotacje lub pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej - możliwość czasowego zawieszenia prowadzonej działalności gospodarczej,
- ułatwień dotyczących korzystania z pożyczek dla **podmiotów ekonomii społecznej**, finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego (np. możliwość obniżenia

oprocentowania pożyczek, wydłużenia terminów spłaty czy też restrukturyzacji pożyczki).

Instytucja Zarządzająca funduszami europejskimi [zawiesiła czasowe stosowanie niektórych zapisów Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020](#). Daje to przede wszystkim możliwość objęcia wsparciem w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych **wszystkich osób, które są bezpośrednio dotknięte skutkami wystąpienia COVID-19**, w zakresie pomocy w zaspokojeniu podstawowych potrzeb życiowych, wsparcia psychologicznego, ochrony zdrowia i życia lub innych zidentyfikowanych potrzeb. Pozwala także na inne ułatwienia dotyczące wsparcia przeciwdziałania epidemii i jej skutkom.

Instytucja Zarządzająca rekomendowała także, aby Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej kupowały produkty i usługi mogące przyczynić się do zwalczania skutków epidemii COVID-19 w podmiotach ekonomii społecznej.

Niektóre instytucje rządowe ogłosiły już, że w ramach przyznanych, otwierają możliwość negocjowania terminów i warunków ich wykorzystania. Dotyczy to na przykład PFRON-u czy też Narodowego Instytutu Wolności.

Rozwiązania stosowane w praktyce przez samorządy terytorialne

Samorządy terytorialne, w szczególności gminne, w zakresie obowiązującego prawa same starają się wprowadzać rozwiązania ułatwiające funkcjonowanie organizacji pozarządowych, przede wszystkim tych, które realizują zleczone zadania publiczne. Nie ma w tym zakresie ustalonych standardów, wprowadzane rozwiązania zależą w dużej mierze od dobrej woli i inwencji decydentów, a także od kondycji budżetów samorządowych. Bardzo istotne znaczenie we wdrażaniu ułatwień ma także inicjatywa i aktywność ze strony samych organizacji pozarządowych.

Do ułatwień najczęściej wprowadzanych przez samorządy gminne i powiatowe należą:

- odroczenie lub umorzenie czynszów i opłat za korzystanie z nieruchomości samorządowych,
- indywidualne negocjowanie umów dotacyjnych z organizacjami służące dostosowaniu terminów i sposobów realizacji zadań do obecnej sytuacji,
- indywidualne negocjowanie umów dotacyjnych z organizacjami służące uznaniu za kwalifikowane kosztów zaplanowanych działań, które nie zostały zrealizowane z powodu epidemii i jej skutków,
- zlecanie organizacjom dodatkowych zadań związanych z przeciwdziałaniem epidemii,
- uruchamianie dodatkowego wsparcia, np. w formie małych dotacji, dla organizacji pozarządowych dotkniętych skutkami epidemii,
- uruchamianie pożyczek dla organizacji dotkniętych skutkami epidemii,
- udzielanie wsparcia doradczego dla organizacji dotkniętych skutkami epidemii.

Przykładem dodatkowego wsparcia działań organizacji pozarządowych służących przeciwdziałaniu skutkom epidemii może być Szczecin, który uruchomił [małe dotacje w formie konkursu na dofinansowanie lub finansowanie inicjatyw obywatelskich o różnym charakterze](#): edukacyjnym, kulturalnym, artystycznym, społecznym, ekologicznym, sportowym, pozwalające niwelować skutki pandemii koronawirusa (budżet 100 tys. złotych). Z kolei Gdańsk stworzył [specjalną stronę internetową](#), która służy kojarzeniu ofert wsparcia z potrzebami mieszkańców związanych ze skutkami epidemii. Pakiety ułatwień dla organizacji przygotowały m.in. Gdynia, Gdańsk, Katowice czy Poznań, a też mniejsze jednostki, np. na przykład miasto Malbork czy gmina Żukowo.

Źródła informacji dotyczące ułatwień związanych z epidemią:

- Informacje rządu dotyczące ułatwień dostępnych dla organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i pracowników w ramach tarczy antykryzysowej: www.gov.pl/web/tarczaantykryzysowa
- Infolinia Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dla beneficjentów Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój: 538 638 648 oraz 539 142 151 od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 16.00; kontakt także ze pośrednictwem e- maila: pomoc@EFS.mrpips.gov.pl
- Informacje o ułatwieniach ZUS: www.zus.pl/o-zus/aktualnosci/-/publisher/aktualnosc/1/tarcza-antykryzysowa-wsparcie-z-zus/2551371
- Informacje o wsparciu w zakresie zatrudnienia: <https://psz.praca.gov.pl/dla-pracodawcow-i-przedsiębiorców/tarcza>
- Informacje o dodatkowym wsparciu związanym z epidemią dla osób z niepełnosprawnościami: www.pfron.org.pl
- Informator o ułatwieniach i grantach dla organizacji pozarządowych związanych z epidemią: <https://trzeci.org/covid-19/?fbclid=IwAR2iYBrKxJPH6TnGdEtEmAWEFkiYpKhHbwtbKIRx-f0c4fePIJCvBbVwrQ>
- Bieżące informacje o ułatwieniach prawnych i praktycznych dla organizacji pozarządowych: www.ngo.pl

Autor: Tomasz Schimanek

Redakcja techniczna: Paweł Zań

Stan prawny na dzień 22 kwietnia 2020 roku.

Informator został przygotowany w ramach programu „Działaj Lokalnie” ze środków Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.

<http://dzialajlokalnie.pl/>

Informator jest częścią *Pakietu Wsparcia Antykryzysowego Programu „Działaj Lokalnie”*

Publikacja dostępna jest na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe.

Tekst licencji można znaleźć pod adresem: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>